

Előfizetési ár:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt. 50 kr.
 Községeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.
 Bérmentlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
 Kéziratok nem adatnak vissza.
 Egyes szám ára 10 kr.
 A nyilt-térben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
 100 szóig 2 kr.
 Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
 „ 50 „ 1 „

Kiemelt, díszbetűk s körzettel ellátott hirdeményekért termétek szerint, minden centimeter után 3 kr. számítatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

Milyen rendszert kövessünk a tokaj-hegyaljai szőlők művelésénél?

Tudva van, hogy az ország különböző, szőlőt művelő vidékein, a szőlőművelést illetőleg, különféle eljárás követnek. E tekintetben igazán áll a példabeszéd, hogy „valahány ház annyi szokás.” Nem szándékom mindenik bortermő vidék eljárását részletezni ezuttal; de tapasztalatom után, szölok röviden, a tokaj-hegyaljai művelésről.

Tokaj-hegyalján őszkor a szőlőtökeket (a tökefejét) földel fedik be. Ezen eljárást azért is célirányosnak tartom, hogy a szüretelés alkalmával letaposott föld felporhanyitva, képebb lesz a levegő, nedvesség és fagy befogadására, melyek a földben levő — még föloldatlan tápanyagokat használhatókká teszik; — de célszerű és hasznos azért is; mert az ily fedett tökében tavasszal a nedvkeringés későbbben indul meg, s így a korai kihajtás mintegy megátoltatik.

A fagy által okozott károkat a tökéek késői nyitása és metszetése által legbiztosabban lehetne kikerülni. Megvalljuk, hogy ez nem épen a szőlőtulajdonosoktól függ.

Ősszel a szőlő elfedésével minden munka be van végezve; s így télen át sem a vinczelléreknek, sem a munkás osztálynak nincs kereseti forrásuk. Alig köszönt be azonban az első nyhe tavaszi nap, — a földfagy még ki sem engedett — a vinczellér már minden nap a tulajdonos nyakán van, sürgetni a korai nyitást és metszést; azzal indokolva, hogy vinczellérkedő atyja korában is ilyenkor nyitottak, metszettek. Megkezdődik a munka, s foly derüre-borura. Azzal aztán sem gazda, sem vinczellér nem gondol, hogy régebben a késői fagyok nem voltak oly gyakoriak. De hiába! a vinczellérnek kereset kell, melyhez hozzá is jut; de fájdalom — a gazda nem kis kárával; mert a mint a tapasztalás nem egyszerű mutatta már meg: hogy a tökében megindult nedvkeringés, a tökében levő szálvesszőkben megszólva, — a korán egyszemrei vissza metszés által kihajtásra lett kényszerítve és egy éppen azon időben beállott fagy, az összes termést semmivé tette.

A szőlőmetszésnél is, téves eljárást követnek szőlőkezelőink. Ugyanis: fajakülönség nélkül minden szőlőtöket egy szemre (fejre) mivelnek, pedig meg vannak győződve arról, hogy egyes fajok hosszú, csapos, fej metszést kívánnak, s ennek gyakorlatba nem vételét azzal indokolják, hogy Tokaj-hegyalján csapos fej metszés mellett nem érik be a szőlő. E vélemény és nézet nagyon is téves; mert tapasztalat bizonyítja, hogy kevésbé kedvező időjárás mellett is, nem hogy a csapos; de még a szálvesszős (karikás) kikötözés is tökéletesen beérik.

Eltekintve attól, hogy a vén tökének időnkénti lehomlítása által gyökérhálózattal tömjük meg a talajt, mi később a kevés és silány termés által bosszulja meg magát. Eltekintve attól, hogy a folytonos homlítás által a silány fajok idővel kiszorítják a legjelebbeket; de azonkívül ezen szaporítási mód nagyon is költséges; mert a munkásnak nagyon ovatosan kell a homlítandó vesszővel bánni, nehogy a ledöntés alkalmával, vagy a vessző, vagy az anya tö sérülést szenvedjen.

Legajánlatosabb módja a szaporításnak vagy a véntökek megújításának — a gyökeres vesszővel kiültetés. Mig a homlítás által egy munkás igyekezet mellett is alig képes egy nap 30—40 töt ledönteni; addig ugyan annyi idő alatt gyökeres vesszőből 80—100-at ültethet ki.

Az elvénült szőlőtökeket őszkor, vagy ha az időjárás engedi, télen olesó napszám mellett ásasuk ki gyökerestől. A szőlőtök helyén keletkezett gödröket hagyjuk nyitva tavaszig, hogy télen át, a levegő, nedvesség és fagy behatása által, a föld megtermékenyüljön, s tavasszal a kipusztított töké helyett vagy a saját iskolánkba előállított jó erős három éves gyökeres vesszőt, vagy hiteles helyről szerzett oly fajokat ültessünk, melyekről már megvagyunk győződve, hogy szőlőnkben jól diszlenek, s minőség tekintetében jó bort adnak.

A gyökeres vesszők általi pótlás és szaporítás, még akkor is kevesebbe kerül a homlításnál, ha nétalan a gyökeres vesszőt pénzen vesszük.

Ha a kiültetéskor az egyes vesszők gyökereit rendszeresen vissza vágjuk éles késsel és a vesszőt a földszíne fölött egy szemre lemetszve, a vessző körül a földet egy kissé fölkaparjuk, hogy a leendő gyenge hajtást a nap heve le ne forrassa, biztosan fogamzik, s oly erőteljesen fog gyarapodni, hogy a kiültetés után a harmadik évben már termést hoz, s a negyedik évben rendes termés alá jó.

PATAKY ALAJOS.

Közegészségügyi jelentés januárhóról.

Az időjárás viszonyok következők voltak:

A hőmérő legmagasabban állott: S-Patakon 31. d. + 1.8, Nagy-Mihályban 24. d. + 5.0; legalantabban S-Patakon 12. r. — 19.8, Nagy-Mihályban 24. r. — 22.2.

A légsúlymérő legmagasabban állott: S-Patakon 13. e. 764. 4. m. m., Nagy-Mihályban 12. d. 767.0; legalantabban S-Patakon 25. r. 736.5, Nagy-Mihályban 15. d. 735.0.

Csapadék összege volt Nagy-Mihályban hó 88.00. Sáros-Patakon eső egyszer volt 9-ikén, 6.05 m. m., hó esett 12 napon.

A szél iránya Nagy-Mihályban átlag északi volt. Sáros-Patakon volt szél 21 napon, 28-29 viharral. Egészen derült nap csak egy volt 22-ikén.

A közegészségi állapot általánvéve kedvező volt s jobb a decemberhavinál a bodrogközi és varannói járást kivéve.

A járványok is szünőfélben voltak, mert a S.-a.-Ujhelyben, Károlyfalván és N.-Toronyán még szörványosan előforduló hólyagoshimlő (januárban Ujhelyben 5 egyén halt meg benne) már járványnak nem is nevezhető. Hasonlóképen alábbhagyott a megveszerte uralgott hőkhurut s az alvidéken uralgott vörheny és felvidéken Sztropkón a roncsoló toroklob. De ez utóbbi a két Czigándon tavalyi tavasz óta most már harmadszor újult meg.

Kiválólágg uralgottak a légzőszervek hurutos és lobos bántalmi, gyermekeknek hőkhurutos jelleggel és a váltóláz s kivált hegyes felvidékünkön.

Említésre méltó kóreset volt Szerencsen egy halálos kimenetelű bubor, (pemphygus) Csértészen egy honi cholera, Nyágón egy bélcsavarulat (volvulus) és Sztropkón két torokgyík eset.

Rendellenes szülés észleltett 3 esetben: Kohányban 35 éves negyedézer szülőnél keresztfekvés az anya mütét után meghalt. Terebesen egy elvetelés; Szacsurban először szülőnél fogó alkalmaztatott, az anya megmentetett.

Rendőri hullavizsgálat megejtetett: Nátafalván hirtelen kimult egyén, Vidrányban vétkes gondatlanság folytán lövés által kimult, s K.-Csemernyén a korcsmában hirtelen elhalt idegen egyén hullán.

Rendőrileg bonczoltatott: S-Patakon egy megfagyott egyén, s egy szénaboglya tövében talált legnagyobb részben állatok által felfalt ismeretlen egyén, Borsiban agysérülés, Megyaszón phosphormérgezés folytán elhalt 18 éves nő s ugyancsak Megyaszón agygyuta folytán elhalt s a pinczék közt talált Balogh György hullája.

Öngyilkosság 2 fordult elő. Megyaszón phosphormérgezéssel a fentemlített nő és Varannón egy cs. k. dzsidás közlegény, kinek hulláját a katonai hatóság bonczoltatta fel.

A tápszerek, italok és egészségre ártalmas edények vizsgáltattak; az ujhelyi járásban s névszerint S.-a.-Ujhelyben 22-szer, a szerencsiben 10, varannóiban 7, homonnaiban 1, sztropkóiban 7-szer. Rendellenesség csak Ujhelyben fedeztetett fel, hol 3 méezárszékben romlott hús árultatván az elkoboztatott árulói 12 frt birságban marasztaltattak el.

Gyógyszerek jogosítatlan tartása tekintetében vizsgáltattak Varannón 12 s Megyaszón 3 kereskedés, mely utóbbiakban 450 gramm jogosítlanul tartott gyógyszer találtatván ekoboztatott és megsemmisített.

Iskola vizsgálatotott 16 és pedig az ujhelyi járásban 6, szerencsiben 1, tokajiban 3, nagy-mihályiban 1. homonnaiban 4, sztropkóiban 1. A vizsgálati jegyzőkönyvek másolatait közölte a k. tanfelügyelőség. A legkirívóbb hiányok találtattak a mikovai, lasztóci és nátafalvai g. k. felekezeti iskoláknál.

Közhelyiségek vizsgáltattak: Homonnán szikvizgyár, Mikován, Sz.-Polenán a korcsmák és Varannón 4 méezárszék. Előbbi 3 helyütt rendellenesség nem észleltetett, de Varannón a városon belül levő vágóhidak iránti intézkedésre a szolgabírói hivatal hivatott fel.

Új körorvosi választások megejtettek Tállyán és Mádon. Tállyán Denkstein Mór sebész és Mádon dr. Blasberger Ignác választott meg. A dobrai körorvos még mielőtt állomását elfoglalta volna lemondott, az új választás elrendeltetett.

A király-helméczi gyógyszerész kezelését új gondnok Takács Lajos okl. gyógyszerész vette át.

Zorkóczy András tiszaluczi lakos fél-évi beiratás után nyert erlangeni egyetemi orvostudori oklevele, mely az illető országban sem jogosít gyógygyakorlatra, a nngu közoktatásügyi miniszter által nem honosítottván, ő kuruzslásatój

ujlag szigoruan eltiltatott s régi törvényellenes cselekedeteiért 25 frtnyi pénzbírságra ítéltetett.

A s.-a.-ujhelyi közkórházban ápolatott 85 beteg. Ezekből elbocsátatott gyógyulva 36, javulva 1, gyógyulatlan 1, meghalt 4, ápolás alatt maradt 43.

Az állategészségügyi viszonyok nagyon kedvezők voltak. Lépfenében Berzék 3 sertés s Borrón 2 marha tüdővészben, Homonnán s Kudlóvon 3 marha, s taknyosságban csak Hernád-Némethiben a Siska tanyán 1 ló hullott el, s Nagy-Mihályban a Szerebocz nevű laktanyában a cs. k. dzsidások is vesztek egy lovat e kórban, S.-a.-Ujhely, febr. 19. 1878.

CHYZER KORNÉL,
m. főorvos.

Levelezés.

Sárospatak, 1878. febr. 10.

Akár milyen egybangu és unalmas is a mi kis városunk máskor: élénk, nyugsgő-pezsögővé válik az ifjusági bálók alkalmával. Ekkorra a komolykodó Patak vidám arcot ölt; mert a fiatalság addig jó-megy, addig hívogat, míg az egész közönséget magával ragadja s az egész környéken is nagy hullámokat ver az érdeklődés. Bizonyosága ennek a folyó hó 9-én tartott „betegsegélyző egyleti bál” is minden előzmény- és következményével együtt.

Ez a multság a legszebben sikerült. A városház nagyterme elegánsabban díszítve, a cukrászda, kredenz, női toilette-szoba és minden szebben rendezve itt talán soha sem volt.

Két dolog vitte ezt a bált leginkább ilyen szép sikerre: a bálanya és a bálelnök. Nagy Károlyné Tolcsváról (szép és kedves leányával együtt) olyan jóleső, kellemes jelenség volt, tisztaság alakja úgy illett a báli tronusra, hogy e helyes választást nem győzték eleget dicsérni. Dr. Ballagi Géza jogtanár pedig olyan fáradatlanul buzgó elnök vala, kit úgy az előkészületek idejében, mint a multság folyama alatt is mindenütt ott láttunk tevékenykedve. Az ő szíves előzékenysége mindenkit lekötölelt. Maga az ifjuság szintén híven és séreányen tett, áldozott a szép és jó rendért, minden töle telhető.

Kilencz órákor már a rózsaszín-kékkel díszített tágas teremben tüzesen folyt a csárdás. A bálelnök a bálanya leányával nyitotta meg a tánczot s aztán vidáman, zavartalanul, tüzesen folyt egész reggeli 7 óráig; tehát kivilágos-kivirradtig.

Hogy kik voltak abban a koszoruban, mely a teremben hullámozott, a virágok: azt a szíves olvasó megtudhatja a következő ékes névsorból (persze betűrendbe szedve), Bacsoni Lajosné, Bódogh Ida, Bogyai Zsigmondné, Bónis Etelka, Dombay Ilon, Elek Emma (Szabolcsból), Elek Etelka és

Ferike, Encsi Ilka, Galgóczy Tóni, Göcze Erzsike, Janiga Ida, Kolozs Ilonka, Kun Juczika, Kiss Gabriella, Krasznopolszki Emma, Kutka Emma, Keczer Gizella, Krúzei Bálintné, Képes Margit, Lácay Lászlóné, ifj. Mezey Mihályné, Milkó Ilona, Maraszka Juliska, Nagy Vilma, Nagy Gusztáv, Nemes Lajosné, Orás Erzsike, Ördögh Etelka, Pásztor Iza, Quassinger Hermin, Rácz Ottó és Katika, Szabó Zsigmondné, Szatmáry Kálmán, Schemtzer Vilma, Schrötter Vilma, Schultz Nina, Zubriczky Mariska, Zsiday Ilon stb.

Látni már ennyiből is, hogy a szépek olyan csoportja volt itt jelen, a milyennel találkozni csak nagyritkán lehet. De hogy ki volt aztán a legszebb; ki volt a bálkirályné: azt eldönteni ez esetben alig lehetséges. Szakavatott egyének a Dombay Ilon, Nagy Vilma és Zubriczky Mariska neveit emlegeték, mint bálkirálynőket.

Éjfélkor a terem közepére asztalt, széket s több efféle tettek s dr. Kun Zoltán, hatósági ellenőrzés mellett, megejtette a sors húzást. A zaj, a zibongás olyan nagy volt, hogy a pontos jegyzést és lelkismeretes eljárást is látva, senki sem tudakolta: vajjon nyert-e és mit? Majd megkapjuk a nyomtatott huzási listát s megtudjuk: szolgált-e a jó szerencse.

Aztán jött a cottillon mindenféle tarkabarka jelvényvel s tartott egy végtében nem kevesebb mint három álló órahosszat. A férfi világ csupa csillog-erdővé lett mikorra kikerült belőle.

Mányi szépen muzsikált, Várady vendéglős jó kredenczet rendezett be s így minden jól volt. De mégis volt egy a mi, legalább véleményem szerint, elmaradhatott volna: a nagy luxus. Hát ugyan kiért és miért megyünk mi a pataki bálba talpig drága selyemben, bársonyban? Bohóság ez; tessék elhinni nagy bohóság. Az embert, még ha asszonyember is, nem a ruha teszi. A ki szép, kartonban is az; a ki rut, rutnak marad, ha a lilomok módjára öltözik is; a ki gazdag, azt úgy is tudják a telekkönyvből meg másunnak; a ki szegény, az magára veheti a világ ruháját és drágaságát is elébb-utóbb megessi az uzsora, mert paplanján tul rugdalózik. Szóval ideje volna már nekünk ilyen dolgokban is észretérni.

A fényűzésnek és az elmagyartalanodásnak látása volt egy kicsit keserű a különben igen szép, igen kedves bálban.

Folyó hó 23-ikán jön a jogász-piknik. Ide ingyen mehet be az a kit meghívtak. Mondják, hogy ez igen jó házas multság lesz. Meglássuk!

BOR-VITÉZ.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

A háboru pusztításai által tönkre ment és földönfutóvá lett törökországi lakosok fölségelése céljából, Kaszás Ferencz gimnaziumi tanártól a következő sorokat vettük: Tekintetes Szerkesztő ur! Városunk lakossága elég tanujelét adta hazaszere-

atyám, eszem után. S a tisztességes munka csak díszére válik az embernek.

— Erre nem fogsz szorolni — viszonzá a büszke ember palástolhatlan göggel. Olyan Zendi még nem volt, ki két kezével kereste volna a kenyerét. Családunk régi nemes család, mely nem egy nagy embert képes felmutatni, s melyről sohol sincs megírva, hogy nyomorral küzdött volna. Az első közt állott e hazában mindig. Nevelésednél folytatá tovább — nem kíméltem a pénzt; megadtam borsát savát, s ezt nem ok nélkül tettem. — Azt akartam s akarom most is, hogy Zendi Tihamér méltó legyen a Zendi névre, méltó elődeihez.

Az ifju szólni akart; apja kezével intett s tovább folytatá:

— Nagykoru még nem vagy; de nagykorusitani foglak; s hogy csak egyetlen ember is legyen, aki éretlenségedet szemedre vethetné. A képviselőválasztás ma-holnap küszöbön lesz, — egy tanulmányait bevégezt ifjunak nincs szebb hivatása, mint tehetségét polgártársai, a haza javára használni fel. Bármibe kerüljön; megválasztatlak. A Zendi név nem az utolsó közzé tartozik a vármegyében s hogy én két izben elbuktam; oka volt a tapintatlanság. Most tapintatosabbak leszünk s célét kell érnünk.

Tihamér előtt oly váratlan volt atyjának e nyilatkozata, hogy hirtelenében szóhoz sem tudott jutni. Huszonhárom évvel inkább szokott az ember a szív dolgaival bibelődni, hogysem a „hon-atyaisági” dicsőségre gondolna. Pedig bizony Tihamérnak nem mindennapi kilátása volt csatázni a szerelem fegyverével. Oh, ha a szóke leánykára gondolt, .. oly rég nem látott kedvesére... Oh

tetének és a török testvérek rokonszenvének akkor, midőn ezek győzelme fölött a várost kilágitá, s akkor, midőn ezek szerencsétlensége gyűlésre hívta össze e város közönségét, mely által hatni akart, hogy a hódító martalékja ne legyen. Ez szomorú, de megtörtént. — Ha valaha, ugy most van ideje, hogy lelkesedésünket kimutassuk nem világitással, de segélyvel. — A lapok folyton hozzák nyomorát azon szerencsétlen testvéreknek, kik a győző által nyugalmas lakásukból kizavartattak s Konstantinápolyba már is mintegy 80 ezeren menekültek, hát még mennyi lehet azok száma, kik még ide sem juthatván, táplálék nélkül laktalanul bolyongnak. Az ebmer segélyző egylet felhívást intézett hozzánk magyarokhoz segélyért. — Bár már ez is elég ok a segélyezésre, midőn egy nemzet fainak életét megmentendő, mas nemzet gyámolítását kéri. Azonban a valódi nyomort konstantinápolyi nagy kövétünk ismerheti legjobban, ecsetelheti is eléggé, midőn Ő Felsője koronás Urunk e nyomoron segitendő saját pénztárából 10 ezer forintot ajándékozott. Tekintetes Szerkesztő ur! nem akarok az 1849-ki török pártfogásra hivatkozni, nem bocsátkozom a néhány évvel ezelőtt minket kevésbé sújtott szerencsétlenségéből a fölségélyezésre nyújtott tetemes török segély fejtegetésébe, csak a török nemzet nagy nyomorára s a legközelebbi lángoló lelkesedésünkre hivatkozom. Segélyről van itt szó, és pedig oly segélyről, melyért összekucst kezekkel, s lelketragó kiáltásokkal könyörögnek, csak hogy életüket fentarthassák, kizavartatván il, zord időben lakhelyeik mellől. — Ismerem szük anyagi viszonyainkat, de azért nem hiszem, hogy mégis nem lehetne a kevésből is kevesebbet adni. — Ezt szem előtt tartva, nem veendi tekintetességed rossz néven, ha e nemes célra 2 frtot o. értékben a mint segénységemről kitélik, urasághoz beküldöm. S hiszem, hogy azon polgártársaim, kikkel az örömben eddig ujongtam s szomorúságukban szomorodtam, nem engedik csekély adományomat egyedül elküldeni. Ha valaha, ugy most van az ideje a lelkesedésnek, s mutassuk meg, hogy lelkesedésünk nem volt szalmatűz, de lelkesedés maradt az. Vagyok tiszteletem mellett kész szolgálja: S.-a. Ujhely, 1878. február 12-én Kaszás Ferencz, n. gymn. tanár. (E nemes, emberbaráti felhíváshoz részünkről örömmel csatlakozunk s kijelentjük: hogy a szent célra adományokat készséggel elfogadunk, jóllehet nem bízunk sikerében, mert bár a t. közönség áldozatkészségét nem szokta megvonni hasonló nemes célok istápolásától, de mégis megkivánja: hogy a gyűjtőveléssel lakásán kerestessék fel. Szerk.)

Tokajból írják lapunknak: Tokaj város kis számu fiatal emberei, hogy magukról, vagyis inkább városukról egy kis életjelt adjanak; jötekonyczélú tánczvizsgalom rendezését határozták el, mely e hó 2-án meg is tartatott s a legfényesebben sikerült; daczára annak, hogy egy kis töredék miudent elkövetett az ellenkező eredmény létrehozására. — No de most már utána vagyunk! — Béküljünk ki! — A mi kis bálunk ugy sikerült, hogy mi az ő hiányukat nem éreztük, s ha ők is azt hiszik, hogy mit sem vesztek — távollétük által tündökölven

mennyi mindenféle gondolat megfordult egyszerre nyughatatlan szívében! Önkénytelenül kérdezte önmagától: „ki ő, mi ő, s merre van hazája?” Azt sem tudta, hogy kit szeret; pedig érezte, hogy nagyon szereti.

És most egyszerre lecsap egy villám, s vért-fagylalólag harsogja füleibe a huszonhárom éves ifjunak, ki magát férfinak hiszi s kit atyja, büszke atyja is annak tart: gondoldj őseidre, kik nagy emberek voltak, gondoldj arra, hogy neked is nagygyá kell lenned; megköveteli ezt tőled a Zendi név, megköveteli atyád, ki azon a polczon, amit maga el nem érhetett, téged akar látni... Félre a kicsinységekkel... félre a szív dolgaival... a férfinak hivatása szent és magasztos...

Az ifju elméjén mindez egy pillanat alatt futott végig, — végre összeszedte magát s olyan valamit rebegett, hogy talán mégis fiatal arra, hogy az ország bölcsei közt foglalhasson helyet.

— Akkorra betöltöd a huszonnegyedik évet — szolt szilárdan György ur. — Avagy gyengének, gyávának érzed magadat? Akkor nem vagy Zendi Tihamér.

Az ifju szemei felszikkadtak.
— Erős vagyok, atyám; férfi vagyok.
A büszke ember megölelte fiát, — azután szelidebb hagon kezdé.

— Még más szavam is van hozzád.
— Hallgatlak atyám — válaszolt Tihamér.

— Én és szegény anyád ma-holnap megöregszünk, s az öreg korral karonfogva szokott járni a halál. Mióta körülkérteztél, elégedettebbek vagyunk, mint tőled távol — valánk. De ennek a megelégedésnek még nincs koronája, azt is te szerezheted meg: nősülj meg...

Most egyszerre két villám csapott le Tiha-

ujlag szigorúan eltiltatott s régi törvényellenes cselekedeteiért 25 frtnyi pénzbírságra ítéltetett.

A s.-a.-ujhelyi közkórházban ápolatott 85 beteg. Ezekből elbocsátott gyógyulva 36, javulva 1. gyógyulatlan 1, meghalt 4, ápolás alatt maradt 43.

Az állategészségügyi viszonyok nagyon kedvezők voltak. Lépfenében Berzék 3 sertés s Borrón 2 marha tudóvészben, Homonnán s Kudlóvon 3 marha, s taknyosságban csak Hernád-Némethiben a Siska tanyán 1 ló hullott el, s Nagy-Mihályban a Szereboc nevű laktanyában a cs. k. dzsidasok is vesztek egy lovat e körben, S.-a.-Ujhely, febr. 19. 1878.

CHYZER KORNÉL,
m. főorvos.

Levelezés.

Sárospatak, 1878. febr. 10.

Akár milyen egyhangú és unalmas is a mi kis városunk máskor: élénk, nyüzsgő-pezsögővé válik az ifjusági bálok alkalmával. Ekkorra a komolykodó Patak vidám arcot ölt; mert a fiatalság addig jó-megy, addig hívogat, míg az egész közönységet magával ragadja s az egész környéken is nagy hullámokat ver az érdeklődés. Bizonyosága ennek a folyó hó 9-én tartott „betegsegélyző egyleti bál” is minden előzmény- és következményével együtt.

Ez a multság a legszebben sikerült. A városház nagyterme elegánsabban díszítve, a cukrászda, kredenz, női toilette-szoba és minden szebben rendezve itt talán soha sem volt.

Két dolog vitte ezt a bált leginkább ilyen szép sikerre: a bálanya és a bálelnök. Nagy Károlyné Tolcsváról (szép és kedves leányával együtt) olyan jöleső, kellemes jelenség volt, tisztaság alakja úgy illett a bál trónusra, hogy e helyes választást nem győzték eleget dicsérni. Dr. Ballagi Géza jogtanár pedig olyan fáradhatatlan buzgó elnök vala, kit úgy az előkészületek idejében, mint a multság folyama alatt is mindenütt ott láttunk tevékenykedve. Az ő szives előzetesége mindenkit lekötölte. Maga az ifjuság szintén hiven és sérenyén tett, áldozott a szép és jó rendért, minden töle telhető.

Kilencz óraker már a rózsaszín-kékkel díszített tágas teremben tüzesen folyt a csárdás. A bálelnök a bálanya leányával nyitotta meg a táncot s aztán vidáman, zavartalanul, tüzesen folyt egész reggeli 7 óráig; tehát kivilágos-kivirradtig.

Hogy kik voltak abban a koszoruban, mely a teremben hullámozott, a virágok: azt a szives olvasó megtudhatja a következő ékes névsorból (persze betűrendbe szedve), Bacsoni Lajosné, Bódogh Ida, Bogyai Zsigmondné, Bónis Etelka, Dombay Ilon, Elek Emma (Szabolcsból), Elek Etelka és

Ferike, Encsi Ilka, Galgóczy Tóni, Göcze Erzsike, Janiga Ida, Kolozs Ilonka, Kun Juczika, Kiss Gabriella, Krasznopolszki Emma, Kutka Emma, Keczer Gizella, Krüzseiy Bálintné, Képes Margit, Lácay Lászlóné, ifj. Mezey Mihályné, Milkó Ilona, Maraszka Juliska, Nagy Vilma, Nagy Gusztávné, Nemes Lajosné, Órás Erzsike, Ördögh Etelka, Pásztor Iza, Quassinger Hermin, Rácz Ottil és Katika, Szabó Zsigmondné, Szatmáry Kálmánné, Schemtzer Vilma, Schrötter Vilma, Schultz Nina, Zubriczky Mariska, Zsiday Ilon stb.

Látni már ennyiből is, hogy a szépek olyan csoportja volt itt jelen, a milyennel találkozni csak nagyritkán lehet. De hogy ki volt aztán a legszebb; ki volt a bálkirályné: azt eldönteni ez esetben alig lehetséges. Szakavatott egyének a Dombay Ilon, Nagy Vilma és Zubriczky Mariska neveit emlegették, mint bálkirálynőket.

Éjfélkor a terem közepére asztalt, széket s több efféle tettek s dr. Kun Zoltán, hatósági ellenőrzés mellett, megejtette a sorshuzást. A zaj, a zsidongás olyan nagy volt, hogy a pontos jegyzést és lelkiismeretes eljárást is látva, senki sem tudakolta: vajon nyert-e és mit? Majd megkapjuk a nyomtatott huzási listát s megtudjuk: szolgált-e a jó szerencse.

Aztán jött a cottillon mindenféle tarkabarka jelvényvel s tartott egy végtében nem kevesebb mint három álló órahosszat. A férfi világ csupa csillag-erdővé lett mikorra kikerült belőle.

Mányi szépen muzikált, Várady vendéglős jó kredenczet rendezett be s így minden jól volt. De mégis volt egy a mi, legalább véleményem szerint, elmaradhatott volna: a nagy luxus. Hát ugyan kiért és miért megünneljük mi a pataki bába talpig drága selyemben, bársonyban? Bohóság ez; tessék elhinni nagy bohóság. Az embert, még ha asszonyember is, nem a ruha teszi. A ki szép, kartonban is az; a ki rut, rutnak marad, ha a lilimók módjára öltözik is; a ki gazdag, azt úgy is tudják a telekkönyvből meg másunnan; a ki szegény, az magára veheti a világ ruháját és drágaságát is elébb utóbb megeszi az uszora, mert paplanján tul rugdalózik. Szóval ideje volna már nekünk ilyen dolgokban is észretérni.

A fényűzésnek és az elmagyartalanodásnak látása volt egy kicsit keserű a különben igen szép, igen kedves bálban.

Folyó hó 23-ikán jön a jogász-piknik. Ide ingyen mehet be az a kit meghívtak. Mondják, hogy ez igen jó házas multság lesz. Meglássuk!

BOR-VITÉZ.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

A háboru pusztításai által tönkre ment és földöntfutóvá lett törökországi lakosok fölsegelése céljából, Kaszás Ferencz gimnaziumi tanártól a következő sorokat vettük: Tekintetes Szerkesztő ur! Városunk lakossága elég tanujelét adta hazaszere-

atyám, eszem után. S a tisztességes munka csak diszére válik az embernek.

— Erre nem fogsz szorolni — viszonzá a büszke ember palástolhatlan göggel. Olyan Zendi még nem volt, ki két kezével kereste volna a kenyerét. Családunk régi nemes család, mely nem egy nagy embert képes felmutatni, s melyről sohol sincs megírva, hogy nyomorral küzdött volna. Az első közt állott e hazában mindig. Nevelésednél folytatá tovább — nem kíméltem a pénzt; megadtam borsát savát, s ezt nem ok nélkül tettem. — Azt akartam s akarom most is, hogy Zendi Tihamér méltó legyen a Zendi névre, méltó elődeihez.

Az ifju szólni akart; apja kezével intett s tovább folytatá:

— Nagykori még nem vagy; de nagykorustani foglak, s hogy csak egyetlen ember is legyen, aki éretlenségedet szemedre vethetné. A képviselőválasztás ma-holnap küszöbön lesz, — egy tanulmányait bevégzett ifjunak nincs szebb hivatása, mint tehetségét polgártársai, a haza javára használni fel. Bármibe kerüljön: megválasztatlak. A Zendi név nem az utolsó közzé tartozik a vármegyében s hogy én két izben elbuktam: oka volt a tapintatlanság. Most tapintatosabbak leszünk s célját kell érünk.

Tihamér előtt oly váratlan volt atyjának e nyilatkozata, hogy hirtelenében szóhoz sem tudott jutni. Huszonhárom évvel inkább szokott az ember a szív dolgaival bibelődni, hogysem a „hon-atyásági” dicsőségre gondolna. Pedig bizony Tihamérnak nem mindennapi kilátása volt csatázni a szerelem fegyverével. Oh, ha a szöke leánykára gondolt, .. oly rég nem látott kedvesére... Oh

tetének és a török testvérek rokonszenvének akkor, midőn ezek győzelme fölött a várost kivilágítá, s akkor, midőn ezek szerencsétlensége gyűlésre hívta össze e város közönységét, mely által hatni akart, hogy a hódító martaléka ne legyen. Ez szomorú, de megtörtént. — Ha valaha, úgy most van ideje, hogy lelkesedésünket kimutassuk nem világitással, de segélyvel. — A lapok folyton hozzák nyomorát azon szerencsétlen testvéreknek, kik a győző által nyugalmas lakásukból kizavartattak s Konstantinápolyba már is mintegy 80 ezeren menekültek, hát még mennyi lehet azok száma, kik még ide sem juthatván, táplálék nélkül laktalanul bolyongnak. Az ebmer segélyző egylet felhívást intézett hozzánk magyarokhoz segélyért. — Bár már ez is elég ok a segélyezésre, midőn egy nemzet fiainak életét megmentendő, mas nemzet gyámolítását kéri. Azonban a valódi nyomort konstantinápolyi nagy követünk ismerheti legjobban, esetelheti is eléggé, midőn Ő Felsége koronás Urunk e nyomonon segitendő saját pénztárából 10 ezer forintot ajándékozott. Tekintetes Szerkesztő ur! nem akarok az 1849-ki török pártfogásra hivatkozni, nem bocsátkozom a néhány évvel ezelőtt minket kevésbé suttott szerencsétlenségéből a fölsegélyezésre nyújtott tetemes török segély fejtegetésébe, csak a török nemzet nagy nyomorára s a legközelebbi lángoló lelkesedésünkre hivatkozom. Segélyről van itt szó, és pedig oly segélyről, melyért öszekucolt kezekkel, s lelketrázó kiáltásokkal könyörögnek, csak hogy életüket fentarthatassák, kizavartatván il. zord időben lakhelyeik mellől. — Ismerem szük anyagi viszonyainkat, de azért nem hiszem, hogy mégis nem lehetne a kevésből is kevesebbet adni. — Ezt szem előtt tartva, nem veendi tekintetességed rosz néven, ha e nemes célra 2 frtot o. értékben a mint szegénységentől kitelik, uraságodhoz beküldöm. S hiszem, hogy azon polgártársaim, kikkel az örömben eddig ujongtam s szomorúságukban szomorodtam, nem engedik csekély adományomat egyedül elküldeni. Ha valaha, úgy most van az ideje a lelkesedésnek, s mutassuk meg, hogy lelkesedésünk nem volt szalmatuz, de lelkesedés maradt az. Vagyok tisztetem mellett kész szolgálja: S.-a. Ujhelyt, 1878. február 12-én Kaszás Ferencz, n. gymn. tanár. (E nemes emberbaráti felhíváshoz részünkről örömmel csatlakozunk s kijelentjük: hogy a szent célra adományokat készséggel elfogadunk, jóllehet nem bizunk sikerében, mert bár a t. közönység áldozatkészségét nem szokta megvonni hasonló nemes célok istápolásától, de mégis megkívánja: hogy a gyűjtőivekkel lakásán kerestessék fel. Szerk.)

Tokajból írják lapunknak: Tokaj város kis-számu fiatal emberei, hogy magukról, vagyis inkább városukról egy kis életjelt adjanak; jötekonyczélú táncvizsgálatom rendezését határozták el, mely e hó 2-án meg is tartott s a legfényesebben sikerült; dacára annak, hogy egy kis töredék miúnd el-követett az ellenkező eredmény létrehozására. — No de most már utána vagyunk! — Béküljünk ki! — A mi kis bálunk úgy sikerült, hogy mi az ő hiányukat nem éreztük, s ha ők is azt hiszik, hogy mit sem vesztek — távollétük által tündökölven

mennyi mindenféle gondolat megfordult egyszerre nyughatatlan szivében! Önkénytelenül kérdezte önmagától: „ki ő, mi ő, s merre van hazája?” Azt sem tudta, hogy kit szeret; pedig érezte, hogy nagyon szereti.

És most egyszerre lecsap egy villám, s vért-fagyralólólag harsogja füleibe a huszonhárom éves ifjunak, ki magát férfinak hiszi s kit atyja, büszke atyja is annak tart: gondolj őseidre, kik nagy emberek voltak, gondolj arra, hogy neked is nagygyá kell lenned; megköveteli ezt tőled a Zendi név, megköveteli atyád, ki azon a polczon, amit maga el nem érhetett, téged akar látni... Féltre a kicsinységekkel... félre a sziv dolgaival... a férfinak hivatása szent és magasztos...

Az ifju elméjén mindez egy pillanat alatt futott végig, — végre összeszedte magát s olyan valamit rebegett, hogy talán mégis fiatal arra, hogy az ország bölcsői közt foglalhasson helyet.

— Akkorra betöltöd a huszonnegyedik évdet — szölt szilárdan György ur. — Avagy gyengének, gyávának érzed magadat? Akkor nem vagy Zendi Tihamér.

Az ifju szemei felszikkadtak.
— Erős vagyok, atyám; férfi vagyok.
A büszke ember megölelte fiát, — azután szelidebb hagon kezdé.

— Még más szavam is van hozzád.
— Hallgatlak atyám — válaszolt Tihamér.

— Én és szegény anyád ma-holnap megöregszünk, s az öreg korral karonfogva szokott járni a halál. Mióta körünkbe érkezétek, elégedettebbek vagyunk, mint tőled távol — valánk. De ennek a megelégedésnek még nincs koronája, azt is te szerezheted meg: nősülj meg...

Most egyszerre két villám csapott le Tiha-

— úgy szent lehet a békeség! — Külömben kis városkákban az ilyen apró félreértések, rugaszkodások napi rendben vannak, s ez teszi változatosabbá az egyhangu életet. — Azonban nem akarok fejtegetésekre bocsátkozni a kis- és nagy városi élet külföldi viszonyairól, hanem maradok tárgyamnál, ugyanis oly kedves, kellemes mulatságról szólnék, melyről ha a tisztelt szerkesztő ur meg nem sokallaná; s az olvasó közönség meg nem unná: háladatosán, igen sok szépet lehetne írni. — Ettől félelemben meg kell elégednem pár rövid sorral, melyekben előadom, hogy a tánczvigalmon valamint Tokaj úgy a vidék szép, kedves leányai és menyecskéi szép számmal voltak képviselve, így a vidékről a tánczosnók között találtuk Füleky Anna, Mezössy Ida és Rochlitz Anna urhölgyeket, Tokajból: Székely Károlyné és Székely Lajosné urnókat, Olcsváry Gizella urhölgyet ki e bálban lett bemutatva, Kardos Mariska, Heyduk Ilona, Soltész Etelka, Nagy Ida, Heyduk Mathild, Czike Píroska, Kardos Ilonka urhölgyeket stb. mindannyian izlésteljes öltözékekben. — A jó kedv sem hiányzott. A tüzés csárdás — méltó Tokaj borához — világos viradigt tartott, úgy hogy midőn az utolsó fogat elhagyta a bálhelyiség udvarát, „világosan“ fájlaltuk hogy oly rövid ideig tartott ez az „sötétsége.“ — A jótékony cél javaira felülfizetéssel járultak: Sponer Tivadar ur 2 frt, Heyduk Ambrusné urnő 5 frt, Takács Sándor ur 2 frt, Erős István ur 2 frt, N. N. 3 frt és A. 3 frt 50 kr., melyért fogadják a gyámoltottak nevében köszönetünket.

Meghívás. A „s.-a.-ujhelyi dalárda f. 1878. évi február 24-én, vasárnap d. u. 3 órákor a megyeház nagytermében közgyűlés fogván tartani, arra az egyet alapító pártoló és működő tagjai tisztelettel meghívottnak. A közgyűlés tárgyai: 1. Az elmúlt 1873 évről titkári jelentés. 2. Az elmúlt 1877. évi számadások betérjésztése és megvizsgálása. Az 1878. évi költségvetés megállapítása. 4. A működő tagsági díjjak kérdésének megvitatása. 5. Az alapszabályok megváltoztatása illetve módosítása feletti határozás. 6. Az alapszabályok 11. §-a értelmében minden az együletet érdeklő — netán benyújtandó indítványok feletti határozathozatal. 7. Az egyület tisztikarának és választmányának titkos szavazattal megválasztása. — Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1878. évi febr. 6-án. Mikovszky Bertalan, együleti alelnök. Pataky Miklós. együleti jegyző.

Meghívás. A nagy-mihályi ifjuság 1878-évi február hó 23-án A „Kos“ című vendéglőben a helybeli közös iskolai alap javára zártkörű tánczvigalmat rendez. A rendezőség. Kezdeté 8 órákor. Személyi jegy ára 2 frt, családjegy ára 4 frt. Felülfizetések a jótékony cél iránti tekintetből köszönettel fogadtnak. A hölgyek egyszerű öltözetben kéretnek megjelenni. Jegyek előre válthatók: Czibur B. ur győgyszertárában.

A homonnai művészeti és műfaragászati tanműhely, mint az ottani polgári iskola ipari szakosztályának ünnepélyes megnyitása f. h. 9-én nagy érdekeltség mellett történt meg. A megnyitási programt szerüleg ment végbe a polgári iskola földszintű rajztermében, a házi ipar egyesület zempléni csoport-

mérre, szinte összerezzen s félénken sűt le szeméit; érezte, hogy atyja olyan hurt pendített meg, mely ha szakadni talál, az ő élete mellett egy más éb a is kerülhet.

Oh, be szeretett volna atyja elé borulni s azt mondani neki: megteszem, amit parancsolsz atyám, hisz e parancs kedvesen hangzik s oly jól esik nekem... Szeretek, atyám, szeretek egy angyali kedves nőt, egy tiszta, egy nemeskeblű angyalt; szeretem atyám s te is fogod őt szeretni, oh mert az ellenkező lehetetlen volna!.. Add beleegyezésedet és én küzdeni fogok — miként te kívánod — a dicsőségért, küzdeni a Zendi név jó híréért, küzdeni, hogy büszke lehess reám, nem te, de az egész világ, — küzdeni mindeért, atyám, csak add beleegyezésedet.

Oh, de az a gondolat, hogy atyja ellenmondana, ajkán fojtotta a szót s megtörtén állott a büszke ember előtt. Hanem hát van-e a világon olyan akadály, mely a szív érzelmeinek útját tudná állani? Nincs.

A következő pillanatban megmozdult Tihámér keblében ama véghetetlen hatalmasság; bátran emelte föl fejét s határozottan nézett atyja szeméibe.

— Megnősülök.

A büszke ember ismét keblére szorította. Hát az édes anya?

Annak nem kellett dicsőség, nem kellett hírnév, az nem volt büszke, csak szelid, szerető édesanyja, aki amidőn meghallotta fia elhatározását, oda borult annak keblére s örömkönyeket hullatott.

Az édesanyjai szív a világon a leggyöngédebb — legnemesebb.

(Folyt. köv.)

jának elnöke Viczmány Ödön megyei főjegyző; Jágócsy Péterffy József miniszteri biztos; gr. Andrassy Aladar, Szirmay Pál, Dercsényi Kálmán, Ujfalussy Mihály, Szerviczky Ödön s lehet mondani felső Zemplén intelligenciája nagy részének jelenlétében. A megnyitási ünnepély a himnusz elénekklésével vette kezdetét, következőn utána az alkalmi beszédek érdekes sora, Péterffy József, Ujfalussy Mihály, Gerecz Károly s a tanfelügyelő urak által előadva. Két óra körül délután a száz terítők asztalhoz mint közeledő-hez ült a vendégsereg, melynek izletességét nagyon sok szép toast fűszerezé. — Az ünnepély záradékául levelezőnk fölemlíti a bált, mely fényben, számban s ekép jövedelem tekintetében is tulszárnyalta a hozzá kötött reményeket. A lady Patronesse Szirmay Pálné volt, ki megnyerő, nyájas modorával háziasszonyi tisztében egy valódi magyar nemes nő mintaképét tüntette fel. A bál pezsgő, vidám kedély mellett virradtig folyt, melyre a résztvevők bizonyára még sokáig vissza fognak emlékezni.

A „Gazdasági Mérnök“ harmadik száma szintén igen érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Az első cikk a Tisza-szabályozás érdekében legközelebb történt mozgalmakat tárgyalja. A másodikban Gonda Béla a lap szerkesztője megkezdi saját tanulmányai és felvételei alapján a magyarországi föld-öntözések ismertetését, tárgyalván ezuttal a veteményes kertek öntözését, két csinos rajz kíséretében. A harmadik cikkben Duka Marczel katasteri felügyelő és jó nevű gazdasági irónk szól a kötött talaj mechanikai műveléséről. Ezek után közölve van a pénzügyminiszter rendelete az ártéri birtokok részére adott adókedvezmények tárgyában. — A különfélek rovatában szintén több érdekes apróság van elősorolva. Végül közöl üzleti tudósítást a gabonáról és terményekről.

Táborszky és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében Budapesten megjelent legújabb zeneművek: A sárka csikó Csepreghy népszimfőnek tiz közkedveltségű dala: 1. Tul a Tiszán. 2. Életedben mindig. 3. Bujdosik a kedves rózsám. 4. Nincsen annyi tengerszillag. 5. Csárdás kis kalapot. 6. Barna legény. 7. Ha bemegyek a templomba. 8. Tarka kendő lohogása. 9. Ne menj el. Tul a Tiszán. 10. Budapesti kis barna. Szerző Szentirmay Elemér. (Németh János.) Énekhangra zongora kísérettel (vagy zongorára külön) alkalmazta Erkel Elek. Ára 1 frt. — Ugyanott megjelentek még: „Liliput francia polka, Farbachtól, ára 50 kr.; s „Ozman pasa induló“ Plevna hős védelme emlékére zongorára Krohn Vilmostól. Ára 60 kr.

Csarnok.

Fölvívás Tokaj-Hegyalja, és a történelem érdekében.

(Folytatás és vége.)

A tólcsvai és sárospataki örök vallások leginkább ünnep napokon történtek, s így irattak Prothocollumba: „Anno 1679 die 27 Xbris karácsony harmad napján, aztán Anno 1680 Husvét idnepeiben emanalt örök vallások — és Pünkösöd ünnepében lött Eörök vallás.“

Ugyanazon évekről találtam bírói számadásokat is, melyek szerint Oeconomusai is voltak a községeknek, s ezek, és a bírák látták el a Hatalmasokat (ezek a földes urak emberei, vagy az ellenség portyázói, vagy a Vármegyei urak lehetnek) jövő menőket. A számadásokban ilyen kiadások is foglaltatnak: Hatalmasok számára Bíró ur hordatott bort Just (icze) 47 1/2 A község-korcsma számadásába pedig elő jön 1681-ben „Nota“ Áldo mába adott ó bort árultak.

Aztán: Exitus pecuniarum jövő menők Contingensek gazdálkodására esztendőn által költött 116 flor 71 pénzt.

Ezeket vizsgálva és felettük okoskodva, oda juthatunk: miképen a régi áldomás, korábban áldomás, csakugyan nem a jelen voltak által fogyasztatott el, hanem ivának abból az adásvevő megerősítésére, nagyrésze pedig az illető község oconomusának számadása alá adatott tisztességes gazdálkodásra; mivel azon háborus időkben sok jövő-menők, hatalmasok megszálltak a községekben és más jövedelmők nem lévén a hegyaljai községeknek; ezt hozták be törvényül, hogy a szőlő vevő, ahoz képest aminő áru volt a szőlő, adjon áldomásba — tisztességes gazdálkodására a községnek — bizonyos összeg pénzt, vagy mérték bort.

A rátkai közelebb közölt levélből is lehet ezt következtetni, mert a szerint semmit sem adott a vevő tisztességes gazdálkodásra, csak annyit adott, amennyit megittak és az ukkon poharat ahoz is felmutatta Ország Gergely.

Az oklevélben megvan írva, hogy az eladó Varga Mihály adós volt Meltser Péternek hétszáz forinttal, s ebbe adta át a szőlőt, tehát ez kényszerűség miatti adásvevés lévén; azért nem kívánt Rátka községe tisztességes áldomásra valót a vevő-

től; de az örök erősségére az áldomásívás borá megadta, és az Ukkon pohár is felmutattatott.

Ami ezek után az Ukkon pohárt illeti: tekintve, hogy a hegyaljai szőlők adásvevése nagy ünnepélyességgel történt, nemcsak helybeniek. de a szomszéd és távolabb községbeliek is összejöttek, kiknek neveik az örök levelekbe beirattak; tekintve, hogy az oklevelek senki által aláírva nem lettek, mert azon időben felette kevés írástudó volt, s a községi rendszer oda nem fejlődött, hogy notarius lett volna: tekintve, hogy a Hunfalvy Pál által közölt hegyaljai levelek némelyike szerint is az Ukkon pohárt nem helybeni előjáró, vagy ember, hanem más községbeli mutatta fel; nevezetesen: Tállyán két alkalommal Liszkay Kantuk János. Egyszer pedig és előbbi időben István Deák vevő maga mutatta fel az Ukkon pohárt és még is mind az áldomást 19 iccze bort, aztán az ételért 10 iccze bort, Ukkon pohárért 2 icczt megadta. A rátkai 1584. évi levél szerint szinte nem helybeni, hanem tállyai esküdt ember Ország Gergely volt az Ukkon pohár felmutatója; tekintve, hogy a tólcsvai és sárospataki öröklevelekben szó sincsen Ukkon pohárról, mert azon városok már rendezettek és notáriust tartók voltak: lehet azt következtetni amit Révész Imre közölt, hogy az Usuca Capióbból, Ukkon pohárt csinált a magyar hegyalja és a nagy ünnepélyre azért hívatlak meg sokan, hogy mivel az okiratot aláírni nem tudták, legyenek tanuk az öröklevel erősségére, hitelességére. Az Ukkon pohárt pedig talán az mutatta fel, aki az okleveleket írta, és azért járt neki 2 iccze bor.

Azonban tekintve a fentebbieket, melyek szerint együtt járt az áldomással a tisztességes gazdálkodásra ajándékozás és ezt a község oconomusai vették számadás alá, nem inkább az oconomia deák szóból csinálták-e az Oeconon, Ukkon pohárt.

Vagy nem az Actumból-e? Actum azután elferdítve Ukkon pohár, mivel igen hihető, hogy az Ukkon pohár felmutatója az volt, aki az Actumot írásba foglalta. István Deák azért megadhatta az Ukkon pohárdíjat 2 icczt, hogy maga írta meg az oklevelet, és az szolgált a jelen voltak áldomásívására.

Azt sem lehet megtagadni, hogy a Finn öreg isten nevéét áthozták a Hegyaljára és mivel az Ukkó volt, hát a magyarok egy n. betűt ragasztottak hozzá. De különös, hogy azokból a régi oklevelekből valami istenes elmélkedés ki nem tűnik és bizonyos taksáért — két iccze borért — mutattatván fel az Ukkon pohár; hogy legyen annak isteni jelentősége?!

A német urkudot ne keressék a tudósok a rátkai levelekben, mert Rátka épen olyan magyar község volt a 18-ik századig, mint Ond, Mád, Tarczal, Tállya, hanem Rákóczy birtok levén, confiscaltatott 1715-ik esztendőben, s magyar lakosai elköltözvén s kipszutzulván, úgy telepítették oda svábok VI-ik Károly császár alatt.

És így olyan vidéke oklevelekben kell kereskedni, melyek németül szerkesztvők s ha azokban felmutattak az Urkund poharak: akkor megvan a német eredet; de ha azokban is netalán Ukkon pohár lett írva, akkor tovább kell puhatolozni, s különösen tekintve Tokaj-hegyaljánkat, melyen lengyelek is birtak szőlőket s a lengyel király szőlője a kisaludszegi határban most is mutogatatik, de parlag állapotban: tehát az állított Finn után, az északi szláv nyelvben is lehet keresni az Ukkót.

Eddig mindenestre ott vagyunk, hogy a tisztességes gazdálkodásra adott áldomás és Ukkon pohár eredete, jelentősége és megszűnésének oka felderítve és elfogadhatólag megmagyarázva nincsen, és minthogy a régi hegyaljai oklevelek tartalmából felvetett kérdések, minket hegyaljaiakat legközelebből érdekelnek; tisztelettel kérem a közönséget és egyséket, legyenek szivesek a figyelmök alá került vagy kerülhető hagyományokból, leírásokból s egyebekből a tisztességes gazdálkodó sra adott áldomás és Ukkon pohár iránt adatokat keresni és ezen lap utján közleni.

S.-Patak, 1878. január 29.

SZAKÁCSI DÁNIEL.

Óskeletalü temetési hagyományok.

(Művelődéstörténelmi tanulmány.)

Dongó Gy. Géza, tanártól

III.

(Folytatás.)

Szent állatnak tartották továbbá az Ibis¹⁾ nevű madarat is, mely igen nagy tiszteletben részesült nemcsak azért, mert pontos megjelenésével a Nil áradásának kezdődését tudatta s a krokodil tojásait pusztította: hanem mert szűzies szemérmét és páratlan hü ragaszkodást a szülőföld iránt tulajdonítottak neki. A templomok előcsarnokaiban neveltettek, személyük szent és sérthetetlen volt s hullájokat ép oly gondossággal balszamozták be s helyezték a sirboltokba, milyennel a szülőkét volt

¹⁾ Cuvier meghatározása szerint a Numenius Ibis.

zokás. Mumiákkal különösen az Abukir melletti irtások vannak megrakodva.

De térjünk már vissza a jóval előbb felvetett kérdéshez s iparkodjunk felelni, vajjon a vallásos meggyőződés által sugalmazott aspirációkon kívül volt-e, lehetett-e egyéb fontos oka is a bealzsamozásnak?

Igenis. Még pedig az egészségügyit tekintet.

Vegyük a dolgot úgy ahogyan volt.

D'Anville értesítése szerint a lakható Egypt kiterjedése 2250 □ mértföld volt. A lakosok száma a pharaók idejében 14,000,000. Egy □ mértföldnyi területre tehát jutott 6222 lakos; — 14,000,000 ember közül, ha csak minden negyedike számítunk halálesetet, egy év alatt meghalt 350,000 ember. Igen de Egypt julius, augusztus és szeptember hónapokban valóságos szigettengerré lesz a Nil folyó áramlásai folytán, úgy hogy a lakosoknak ilyenkor biztos és szűk menhelyeken kellett magukat meghuzniok a házi állatok s a háztartás összes készleteivel egyetemben. Könnyű dolog tehát elképzelni, mennyire össze volt zsuffolva az év emlittem három hónapjában a lakosság! Mit kellett tehát tenniök halottjaikkal s az állatdögökkel? Talán kitették a levegőre mint a perzsák mágusaik tetemeit? Ezt józan eszélyök nem engedte, mert úgy tudták, hogy a dögökből kifejtődő kóros miázmak dögvészt okoznak. Talán elásták volna a tetemet egészen biztos fekvésű lakhelyeik körül? Ez tehették volna ugyan, de pár év múlva a helyszüke ki fogadott rajtok. Avagy talán egyszerűen a vízbe kellett volna dobniok? Igen de ezt sem volt tanácsos megtenni, mert az árvíz elűntével az iszapban széyel szórva heverő holt testek ismét csak dőghalált szülhettek volna. Az elégetéstől a tartomány faszegénysége miatt kelle állaniok; nem maradt tehát hátra egyéb mód, mint a bealzsamozás. vagy a gö-

rök írók fogalma szerint szólva: a besózás, mely műtételnél, mint már fentebb elmondám, a sziksó játszottá kétségenkívül a legfontosabb szerepet. Különben is a sziksónak nagy bővében voltak, lévén egész Egypt egy hosszában és szélteben kimeríthetlen sziksó-szerű.

Amióta a kereszténység (K. u. a IV. században) a bealzsamozás szokását Egyptben beszüntette s a rendes temetkezés gyakorlatát behozta minden év október hónapjában (tehát a Nil visszahúzódása után) kiűt a dögvész, mely Európába is egész Konstantinápolyig ellátogat.²⁾

A bealzsamozás tehát igen bölcs elővigyázati rendszabály volt, s a vallásalapító, kétséget sem szenved, hogy a helyrajzi viszonyokkal ismerős volt s a holtak eltakarítására vonatkozó intézkedései sem lehettek volna célszerűbbek, mint amilyenek voltak.

És most már tekintsük nemcsak Egypt, de a világ legóriásszerűbb alkotmányait: a sírokat.

A legrégebb időkben az egyptiek megtartották a mumiákat lakosztályaikban s nem ritka eset volt, hogy az eladósodott fiúk édesanyjok holttestét adták át zálogul hitelezőjöknek. De végre is ilymódon a halottak kiszorították az élöket házaikból; gondoskodni kelle tehát külön temetőhelyekről. „Miatán pedig a hegyekben kőbányákat vágtak s a templomok, paloták (?) és házak építésére, belőlök temédek sokaságu követ kitakarítván, a hegyeket kilyuggaták, ezen lyukakat vagy üregeket holttestek kamaráivá (katakomba) vagy (a dagabbakéit, királyok- s papokéit, melyek minden lehető pompával fel voltak ékesítve, értvén) palotáivá fordították.“³⁾

²⁾ Az annyira ismeretes athénei dögvészről Thuchydides ezt mondja (II. 48). Hir szerint a dögvész Ethiopiában kezdődött, innen Egypt- és Libyába terjedvén el... és egészen váratlanul Athénben jelenkezék.
³⁾ L. Tud. Gyűjt. 1836. V. K.

Itt, hol az élet csak rövid perce volt az idő végtelenségének, a holtak lakai szüségképpen fölülmulták az élöket fényben és szilárdságban. Az egyptiek a fővárosok nagyságát és fényét is, épp úgy mint a perzsák, nem a paloták és templomok, hanem a sírcsarnokok fénye után mérték.

A legpompásabb sírboltokat a királyok és papok építették, vetélykedvén egymással a legnagyobb-szerű építészeti művek létrehozásában, vagyis inkább abban „hogy a dolgozó néposztályt a legsúlyosabb terhek által mennél boldogtalanabbá tegyék“ s magukat még holtuk után is magasabb megkülönböztetésben részesítsék. Ezek a nagyszerű sírboltok, vagy halotti paloták építészete a közönséges katakombakéból indult ki s habár azokat alkotás tekintetéből óriás módon túlszárnyalá, mégis híven megtartotta az eredeti jelleget: az egyszerűséget és szilárdságot. Innen van, hogy annyi századok óta építményeiknél egyetlen kő sem mozdult ki jóformán eredeti helyéből. Óriási alkotásuk jellemzésül legyen elég csak annyit mondanunk, mennyit a szakértelmes francia mérnökök mondtak, hogy t. i. az ember annyira kifárad az ily óriási tervek feletti elmélkedésben hogy még akkor sem akar hinni a fogantatás lehetőségében, midőn az saját szemével látta. Pedig abban a korban, midőn egész nemzedékeket lehetett a legsanyarúbb munkára kárthatnia egy embernek, ily építmények létrehozatalához csak pár esztendő kívántak.

(Folyt. következik.)

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTH ELEMÉR.

H I R D E T E S E K.

Árverési hirdetmény.

Zemplénmegye árvaszékének 7946. szám alatt hozott határozata folytán Horváth Zsigmond ur tulajdonához tartozó a kis-ujlaki és örös-gerepesi összesen 250 hold szántóföld, rét- és legelőbeli külbirtok, belső gazdasági épületek a korcsmáltatási joggal együtt f. évi márcziushó 12-én reggeli 10 órakor Kis-Ujlak községben megtartandó nyilvános árverésen 1878. áprilishó 1-től kezdve 6 egymásután következő évekre bérbe fognak adatni.

Kikiáltási ár 2000 frt évi bér készpénzben, 15 köből buza 20 köből rozs, 5 köből árpa, 8 szekér széna természetbeni évi szolgálmány.

Bánatpénz 200 frt.

A bér feltételek alólirt hivatalos szobájában előre bármikor megtekinthetők.

Továbbá ugyancsak Horváth Zsigmond ur tulajdonához tartozó szolnocsikai, évenként 126 frtot jövedelmező regalejog f. évi márcziushó 11. Szolnocska község házánál megtartandó nyilvános árverésen örökáron eladatni fog.

Kikiáltási ár 1000 frt, a vételár a 10%-li bánatpénz betudásával 6 hó alatt lesz, még pedig 6%-li kamataival kifizetendő.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1878. februárhó 12.

1—3 **Karsa Ferencz,**
árvaszéki kiküldött ülnök.

BIKA ELADÁS.

Méltóságos

gr. Forgách Kálmán ur

Szalánsvári uradalmában néhány darab

**pinezgaui és simmenthali
másodfüves bika**

van eladásra fölállítva;

bővebb értesítést ad e tárgyban

2—3 **Bodnár Péter,**

uradalmi tisztartó Nagy-Szaláncon.

A zemplénmegyei

kereskedelmi-, ipar-, termény- és hitelbank

részvényesei f. évi márcziushó 17-én

S.-a.-Ujhelyben a megyeház kistermében

d. u. 2 és fél órakor tartandó

VIII. rendes

K Ö Z G Y Ű L É S R E

tisztelettel meghivatnak.

Tárgyak:

1. A közgyűlési elnök és jegyzőkönyv hitelesítők megválasztása.
2. Az igazgatóságnak üzleti jelentése.
3. A felügyelőbizottság jelentése.
4. Az évi mérleg megállapítása, és a nyereség felosztás iránti határozat; esetleg az igazgatóság felmentése.

Minden részvényes, ki akár személyesen, akár meghatalmazott által a közgyűlésen résztvenni kíván, felkéretik: miként az alapszabályok 31. §-a értelmében részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt, a közgyűlést megelőző napokban az igazgatóságnál elismervény mellett letéteményezni sziveskedjék.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1878. évi februárhó 2-án.

Az igazgatóság.

2—3